

PÄÄTÖS

Nro 84/2019

Dnro ESAVI/10562/2018

Annettu julkipanon jälkeen
8.3.2019

ASIA Vehkajoen Myllykosken kalatien rakentaminen, Hamina

HAKIJA Vehkjärven osakaskunta

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Vehkjärven osakaskunta on 6.6.2018 Etelä-Suomen aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa hakenut lupaa pohjapadon ja luonnonmukaisen kalatien rakentamiseen Myllykoskeen Vehkajoella Haminan kaupungissa sekä pysyvää käyttöoikeutta hanketta varten tarvittavaan alueeseen.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Vesilain (587/2011) 3 luvun 2 § ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti

HANKETTA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET, ALUEEN KAAVOITUSTILANNE JA SUOJELUALUEET

Vehkajoen Myllykosken padolla ei tiedossa olevaa lupaa, vaan padon toiminta on perustunut niin sanottuun ikimuistoiseen nautintaoikeuteen.

Ympäristöministeriön 14.12.2010 vahvistamassa Kymenlaakson maakuntakaavassa hankealue ympäristöineen on osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi, joka on maakunnallisesti merkittävä. Myllykosken mylly on merkitty merkittäväksi vähintään maakunnallisen rakennetun ympäristön kohteeksi.

Myllykosken alueella ei ole voimassa yleis- tai asemakaavaa.

Hankealueella ei ole luonnonsuojelullisesti arvokkaita kohteita. Hakemuksen mukaan Kymenlaakson maakuntamuseo on luokitellut Myllykylän myllyn valtakunnallisesti merkittäväksi suojelukohteeksi. Edelleen käyttökunnossa oleva mylly on maisemallisesti ja teollisuushistoriallisesti erityisen huomattava.

LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus

Myllykylän mylly sijaitsee noin 2,5 km Töytärinkosken pohjapadolta ylävirtaan. Myllykosken kalatiehankkeen tarkoituksena on turvata kalojen nousu Myllypadon ohi siten, että vedenpinnan taso yläpuolisessa patoaltaassa ei muutu nykyisestä. Samalla estetään patoaltaan kuivuminen alivirtaamalla ja alennetaan tulvakorkeuksia nykyisestä.

Kalankulku myllypadon ohi varmistetaan avaamalla patoaukot ja rakentamalla myllypadon yläpuolelle pohjapato. Pohjapato kiinnitetään länsirannalla patoaltaan reunamuuriin ja nykyisiin patorakenteisiin. Pohjapatoon rakennettavan kalannousuaukon alapuolelle kivetään luonnontilaista koskea muistuttava kalannousuväylä. Kalannousua myllypadon ohi helpotetaan kiveämällä lohkokivillä padon alapuolelle tiivis kynnyks nostamaan vetä padon alla. Kalannousu kynnyksen ohi ohjataan itärannan kautta, jossa padon alapuolinen kalliopinta on alhaisimmillaan.

Vehkajoen alin nousueste Töytärinkosken säännöstelypato on muutettu pohjapadoksi vuonna 2014, jonka jälkeen taimenet ovat päässeet nousemaan Myllykylän padolle saakka ja myös lisääntyneet padon alapuolisessa Myllykoskessa. Myllypadon nousuesteen poistaminen mahdollistaa taimenten ja muiden merellisten nousukalojen pääsyn Vehkajoen keski- ja yläosan koskiin, joista osa on myös kunnostettu. Taimenkannan tilan parantamisessa keskeisintä on parantaa joen luonnontuotantoa, joka onnistuu parhaiten mahdollistamalla taimenten nousu joen keski- ja yläosan koskille.

Vesistötiedot

Yleistä

Vehkajoki saa alkunsa Salpausselän etelärinteiltä ja laskee useiden järviältaiden kautta Suomenlahteen Haminan kaupungin kohdalla. Vehkajoen suurimmat sivujoet ovat Ihamaanjärven yläpuolella jokeen yhtyvä Piutulanjoki ja Vehkjärveen laskeva Myllyjoki. Vesistöalueen alaosassa Vehkajokeen yhtyy lisäksi Lelunjoen, Mäntyjoen ja Pyölinjoen haarat. Vehkajoen päähaaran pituus on 45 km ja jokeen yhtyvien sivujokien yhteispituus yli 50 km.

Vehkajoen vesistöalueen pinta-ala on 380 km², josta järvien osuus on 5,8 %. Suurimmat järvet alueella ovat Kirkkojärvi (213 ha), Kannusjärvi (166 ha), Haapajärvi (143 ha), Valkjärvi (143 ha) ja Piutulanjärvi (135 ha). Vesistöalueen pinta-alasta 60–70 % on metsää, 20–30 % suota ja 10–20 % peltoa. Suunnittelualue kuuluu Vehkajoen alaosan alueeseen (va 12.001), jonka pinta-ala on 18 km² ja järvisyysprosentti 11,7.

Hydrologia

Vehkajoella on tehty satunnaisia virtaamamittauksia vuosina 1955–2011. Mittaukset on tehty Töytärin- ja Myllykosken välillä sijaitsevalta Lautalan sillalta. Suurin havaittu virtaama on 35 m³/s, ja alimmillaan virtaamat ovat olleet alle 0,1 m³/s. Aineistosta laskettu keskivirtaama on 4,4 m³/s. Vehkajoen virtaamat on arvioitu myös viereisen Virojoen vesistöalueen (F=324 km², L=4,1 %) virtaamahavaintojen perusteella. Vehkajoen Myllykosken (F=235 km², L=6,9 %) kohdalla laskennalliset virtaama-arvot jaksolla 1966–2015 ovat olleet seuraavat:

HQ	33 m ³ /s
MHQ	20 m ³ /s
MQ	2,9 m ³ /s
MNQ	0,16 m ³ /s

Veden laatu ja vesistön tila

Vehkajoen veden laadulle on ominaista tumma väri ja korkeat ravinnepitoisuudet. Korkeat väriarvot kuvastavat vedessä olevan humuksen ja raudan määrää. Vehkajoen vesi on myös luontaisesti savisameaa. Vehkajoen vesistöalueella ei ole merkittäviä pistekuormittajia tai turvetuotantoalueita. Pääosa joen kuormituksesta on peräisin maa- ja metsätalouden hajakuormituksesta. Vesipuitedirektiivissä (VPD) Vehkajoen alaosa on tyypiltään keskisuuri savimaiden joki ja sen ekologinen luokka on tyydyttävä.

Korkeat humus- ja kiintoainepitoisuudet haittaavat lähinnä kalojen kutupaikkojen ja mädin puhtaana pysymistä. Kalojen kannalta veden happipitoisuus, lämpötila ja happamuus ovat tärkeimmät lisääntymiseen ja viihtyvyyteen vaikuttavat tekijät. Vehkajoen veden pH-arvo on vaihdellut 6,0–7,2 välillä, ja pH on alhaisimmillaan keväisin sulamisvesien aikaan. Varsinkin kalojen mäti ja nuoruusvaiheet ovat herkkiä happamuudelle. Vehkajoen vesi on vain lievästi hapanta, eikä happamuus vaikuta lohikalojen lisääntymiseen. Happiarvot ovat vesinäytteiden perusteella olleet hyvät.

Kalasto

Vehkajoen kalakantoja on tutkittu sähkökoekalastuksin vuodesta 1986 lähtien. Sähkökalastuksissa on saatu saaliiksi ahvenia, ankeriaita, harjuksia, haukia, kiiskiä, kivisimppuja, lahnoja, mateita, pasureita, nahkiaisia, sala-koita, seipiä, siikoja, sorvia, särkiä, lohia, taimenia, turpia ja vimpoja. Pyydetyistä lajeista taimen, lohi, vimpa, harjus, kivisimppu, kivennuoliainen ja made ovat tyypillisiä virtaavien vesien kaloja. Ahven, hauki ja särkikalat käyttävät koskialueita kutualueinaan, syönnösalueinaan tai vaellusväylinä. Nämä lajit esiintyvät koskissa lämpimän veden aikaan paikoitellen runsaanakin. Syksyyn mennessä ne siirtyvät lähes poikkeuksetta pois koskista.

Taimen

Vehkajoessa on ollut oma meritaimenkanta, joka on kuitenkin hävinnyt joen patoamisen ja koskien perkausten seurauksena. Joen alaosaan nousee merestä taimenia, ja Töytärinkosken pohjapadon rakentamisen jälkeen kalat ovat päässeet nousemaan Myllykylään saakka. Töytärin nousuesteen poistaminen on myös mahdollistanut taimenten lisääntymisen joen alaosalta ja poikasia on jo saatu sähkökalastuksissa Töytärinkoskesta ja Myllykoskesta.

Vaellussiika

Vaellussiikojen istutusmäärät Suomenlahdelle ovat huomattavasti lisääntyneet 1990-luvulta lähtien, minkä seurauksena saaliit merialueella ja jokisuissa ovat parantuneet. Myös Vehkajokeen nousee vuosittain vaellussiikoja kudulle loka-marraskuun vaihteessa. Tutkimusten perusteella Vehkajokeen nousevien siikojen määrä on kuitenkin pieni ja lisääntyminen satunnaista. Vaellussiian poikaset eivät käytä koskia poikastuotantoalueena, kuten taimenen poikaset, vaan siirtyvät virran mukana mereen kuoriutumisen jälkeen.

Lohi

Vehkajoki ei ole ollut varsinainen lohijoki, vaikka jokeen todennäköisesti nousee myös satunnaisesti lohta. Joen alaosan kosket kuitenkin soveltuvat lohen poikastuotantoon. Vehkajokeen istutettiin 1990-luvun vaihteessa useana vuonna runsaasti eri-ikäisiä lohenpoikasia ja tehtiin mätikylvöjä. Istutusten jälkeen joen alaosan koskissa esiintyi runsaasti lohenpoikasia. Sähkökoekalastuksissa poikastiheydet olivat parhaimmillaan yli sata yksilöä aarilla. Nykyään Vehkajoessa ei tavata enää lohenpoikasia, eikä jokeen nousevista emokaloista ole havaintoja.

Harjus

Vehkajoen harjuskanta on peräisin istutuksista, joita on tehty 1980-luvulta lähtien. Harjusta tavattiin Myllykosken säännöstelypadon alapuolisella jokiosuudella sekä mahdollisesti vesistöalueen yläosissa. Kanta on kuitenkin taantunut viime vuosina ja lisääntymisestä ei ole enää havaintoja.

Vimpa

Vehkajoen vimpasaaliit ovat aiemmin olleet runsaita, ja niillä on ollut myös kaupallista merkitystä. Vesien likaantumisen ja kutualueiden perkausten takia vimpakannat kuitenkin taantuivat huomattavasti 1970–80 -luvuilla. Nykyään kannat ovat parantuneet, ja jokeen nousevien kalojen määrä on kasvanut.

Nahkiainen

Vehkajokeen nousee myös nahkiaisia merestä, ja niiden lisääntymisestä on havaintoja Töytärinkosken alapuolisella jokiosuudella. Nahkiainen on saattanut ajoittain päästä nousemaan Myllykoskelle saakka, sillä paikallisten asukkaiden mukaan Myllykoskessa esiintyy nahkiaisia. Myllykoskessa tavatut nahkiaiset voivat olla myös pikkunahkiaisia, jotka eivät vaella mereen syönnökselle.

Rapu

Rapurutto hävitti Vehkajoen vesistöalueen rapukannan 1960-luvun puolivälissä. Rapuruton jälkeen vesistöalueelle on siirtoistutettu kotimaista rapua ja myös täplärapua vuonna 1974. Täplärapuistutus ei kuitenkaan ole onnistunut. Kalastuskunnille suunnatun tiedustelun perusteella kotimaista rapua esiintyy nykyään kohtalaisesti tai heikosti vesistöalueen yläosassa. Hankealueella kotimaista rapua ei tavata.

Kasvillisuus ja eläimistö

Hankealueella ei ole havaittu harvinaisia tai uhanalaisia eläin- tai kasvilajeja, kuten EU:n luontodirektiivin liitteiden II ja IV a perusteella suojeltua vuolejokisimpukkaa tai kirjojokikorentoa.

Vesi- ja ranta-alueiden käyttö

Vehkajoen länsirannalla hankealueen tuntumassa on asutusta ja itärannalla maa- ja metsätalousmaata.

Vehkajoen merkitys veneilyyn on hyvin vähäinen virta-alueiden kivisyydestä ja kesän vähävetisyydestä johtuen. Melonta joella on satunnaista, eikä jokeen ole merkitty melontareittiä.

Vehkajoesta ei ole raakavedenottoa. Joen vettä käytetään kasvimaiden kasteluun.

Nykyiset rakenteet

Myllykoskessa on toiminut mylly jo 1600-luvulta lähtien Kymenlaakson maakuntamuseon selvitysten perusteella. Nykyinen mylly ja siihen liittyvä kivipato on rakennettu Vehkalahden kunnan myllytoimintaa varten vuonna 1919. Myllyn yhteydessä toimi myös yksiraaminen saha, jonka toiminta päättyi 1960-luvulla. Sahan paikalle rakennettiin vuonna 1979 myllyn laajennusosa. Mylly on edelleen käyttökunnossa mutta käyttövoimana vesivoiman on korvannut sähkö.

Myllypato on lohkokivistä rakennettu, ja siinä on kaksi puuseteillä säädeltävää tulva-aukkoa, kaksi ylisyyksyaukkoa, pohja-aukko sekä kaksi myllylle johtavaa turbiinitunnelia. Padon kohdalla on lisäksi vuonna 1960 rakennet-

tu yksityistien silta. Myllypadolla on putouskorkeutta noin kaksi metriä ja padotusvaikutus ulottuu 480 m päässä sijaitsevaan Sahakoskeen saakka.

Paikalliset asukkaat ovat hoitaneet patoa viime vuosina ja yläpuolisen altaan vedenpinta on pyritty pitämään noin tasolla $N_{60}+10,25$. Alivirtaamilla patoaltaan vedenpinta alenee settien vuotamisen takia huomattavasti tätä alemmaksi. Huipputulvilla taasen padon vedenjohtokyky ei riitä, jolloin patoaltaan vedenpinta nousee reunamuurin yli ja virtaa myllypihan kautta alakanavaan.

Suoritettavat toimenpiteet ja tehtävät rakenteet

Kalatie koostuu pohjapadosta ja luonnonmukaiseksi toteutettavasta koski-osuudesta sekä Myllypadon alapuolelle rakennettavasta tiiviistä kynnyksestä. Kalatien kokonaispituus pohjapadon ja alimman kivikynnyksen välillä on noin 76 m ja kokonaispudotuskorkeus noin 3 m. Yläpuolisen altaan keskivedenkorkeus on nykyisin noin $N_{60} +10,25$, ja se pysyy muutosten jälkeen ennallaan. Hankkeen kokonaiskesto on noin 2–3 kuukautta. Hanke toteutetaan alustavan aikataulun mukaan vuonna 2019.

Myllypato

Myllypadon patoaukot aukaistaan. Alivirtaamilla kalat pääsevät kulkemaan olemassa olevan padon pohja-aukon ja muutoin kaikista avatuista aukoista.

Myllypadon vedenjohtokykyä parannetaan leikkaamalla myllyn betonisen yläkanavan pystypilareiden väleihin neljä 0,7 m leveää tulva-aukkoa kynnykskorkeudelle $N_{60} +9,00$. Toimenpiteellä varmistetaan, että ylivirtaamatilanteissa vesi ei enää nouse reunamuurin yli.

Pohjapato

Myllypadon yläpuolelle rakennetaan joen suuntainen vino pohjapato. Pato tehdään paikalle tuotavista lohkokivistä, jotka kiinnitetään pohjalle valettuun betonianturaan. Länsirannan puoleinen pää ankkuroidaan reunamuriin ja pohjoispää liitetään rantaan viemällä betonitiivistettä tai painekyllästetty puuponttitiiviste riittävän pitkälle rantaan niin, ettei vesi pääse kiertämään ympärystäytöjen kautta.

Suunnitellun pohjapadon kokonaispituus on 50 m, ja se rakennetaan harjan tasolle $N_{60} +10,20$. Padon yläpään tulee kolmen metrin levyinen harjan alenema tasolle $N_{60} +10,15$, jossa on 0,85 m levyinen alivirtaama-/kalannousuaukko tasolla $N_{60} +9,95$. Aukon kautta vettä virtaa pohjapadon harjan tasolla $0,19 \text{ m}^3/\text{s}$. Pohjapadon harja on pyöreä ($R=0,2 \text{ m}$) ja luiskat 1:1.

Kalatien luonnonmukainen osuus

Kalatien luonnonmukainen koskiosuus toteutetaan suunnitellun pohjapadon ja Myllypadon välille. Pohjapadon alapuoli luiskataan ja verhotaan paikalle tuotavalla kiviaineksella. Kiviverhous tiivistetään kaivinkoneen kauhalta ja verhouksen raot täytetään soralla, joka huuhdotaan kivien väliin veden avulla. Kalannousuaukon alapuolelle kivetään luonnontilaista koskea muistuttava kalannousuväylä (kalannousu-ura), jonka pituus on noin 35 m ja kaltevuus 1:30. Kalaväylään kivetään matalia kynnyksiä tasoittamaan virtaamaa ja sen yläpäähän jätetään syväne, josta kalat pääsevät ponnistamaan kalannousuaukkoon. Rakenteensa takia nousuväylää pystyvät käyttämään kaikki kalalajit.

Tiivis kynnys

Kalannousu myllypadon ohi varmistetaan kiveämällä lohkokivillä padon alapuolelle 17 m pitkä ja keskimäärin 0,4 m korkea tiivis kynnys tasolle $N_{60} +8,75$. Kosken itäreunaan jätetään 1,5 m:n levyinen aukko pohjan tasolle ($N_{60} +8,30$), jonka kautta kalojen nousu ohjataan. Kynnyksen alapuoli luiskataan paikalle tuotavalla moreenilla ja verhotaan kiviaineksella maisemaan soveltuvaksi. Rakennettava kynnys nostaa Myllypadon alapuolista vedenpintaa ja helpottaa kalojen nousua sen ohi ali- ja keskivirtaamilla.

Kiinteistötiedot

Vesialueella hankealue sijoittuu Vehkjärven osakaskunnan yhteiselle vesialueelle 75-876-4-0. Maa-alueella hankealue sijoittuu länsirannalla kiinteistölle Mylly (75-419-3-2) ja itärannalla kiinteistölle Jaakkola (75-419-4-29).

Hanketta varten tarvittavat alueet

Pohjapadon alle jää 40 m² kiinteistön Jaakkola (75-419-4-29) maa-alueita, jonka osalta haetaan pysyvää käyttöoikeutta. Hakija on sopinut kiinteistön Mylly (75-419-3-2) omistajien kanssa kiinteistön pysyvästä käyttöoikeudesta Myllyn alueelle sijoittuvien patorakenteiden osalta.

Hankkeen vaikutukset

Myllypadon vakavuus

Myllypadosta poistetaan ainoastaan setit, joten kalatienhankkeella ei ole vaikutuksia padon vakavuuteen.

Myllypadon alapuolisen kynnyksen vedenjohtokyky on huomattavasti Myllypadon vedenjohtokykyä suurempi, joten se ei vaikuta Myllypadon virtaamiin. Kynnys nostaa Myllypadon alapuolista vedenpintaa ja helpottaa kalojen nousua sen ohi ali- ja keskivirtaamilla.

Vedenkorkeudet ja virtaamat

Suunniteltu pohjapato tasaa yläpuolisen vesialueen vedenkorkeuksien vaihtelun ja poistaa säännöstelytarpeen. Pohjapadon mitoituksen lähtökohdaksi on ollut, että paikallisten asukkaiden antama tavoitekorkeus ja keski-
vesi ($N_{60} + 10,25$) säilyvät ennallaan. Pohjapadon rakentamisen jälkeen yläaltaan vedenpinta ei pääsääntöisesti laske tasoa $N_{60} + 10,15$ alemmas, eivätkä tulvakorkeudet ylitä myllypadon reunamuurin tasoa $N_{60} + 10,76$.

Pohjapato vaikuttaa vedenpintaan Sahakoskella saakka, 480 m:n päähän ylävirtaan. Vaikutusalueen (patoaltaan) pinta-ala on 1,45 hehtaaria ja sen rannat ovat Vehkjärven osakaskunnan vesijättöä. Pohjapato ei vaikuta merkittävästi patoaltaan nykyiseen keskiveden tasoon, joten kiinteistökohtaisia vettymisvahinkoja ei synny. Myöskään Vehkajoen virtaamiin pohjapadolla ei ole vaikutusta.

Myllypadon vedenjohtokyky paranee, kun myllyn betonisen yläkanavan pystypilareiden väliin leikataan tulva-aukot. Toimenpiteellä varmistetaan, että ylivirtaamatilanteissa vesi ei enää nouse reunamuurin yli.

Vedenlaatu ja vesistön tila

Pohjan kaivaminen ja maamassojen käsittely aiheuttavat maa-aineksen sekoittumista veteen ja tästä johtuvaa veden samentumista sekä kiintoainepitoisuuksien nousua. Vedenlaatumuutokset eivät ole pysyviä vaan häviävät töiden päätyttyä muutamassa vuorokaudessa. Myllykylän nousuesteen poisto on myös vesipuidedirektiivin (VPD) toteutuksessa merkitty toimenpiteeksi, joka osaltaan vaikuttaa Vehkajoen tilaluokan paranemiseen.

Kalasto

Hankkeen myötä kalat ja muut vesieliöt pääsevät nousemaan Vehkajoen yläosalle sekä pääuomaan laskeviin sivujokiin.

Vehkajoki on ollut merkittävä vaelluskalojen lisääntymisjoki, jonka kalataloudellinen arvo on selvästi kärsinyt vesistö-rakennushankkeiden takia. Jokeen rakennetut padot ovat katkaisseet kalojen vaellusreitit ja tulvansuojelun sekä uiton takia tehdyt perkaukset ovat vähentäneet vaelluskalojen lisääntymis- ja poikastuotantoalueita. Vehkajokeen nousee kuitenkin merestä edelleen muun muassa vaellussiikaa, meritaimenta, vimpaa ja nahkiaista.

Vehkajoessa on useita virta- ja koskialueita, jotka soveltuvat vaelluskalojen lisääntymis- ja poikastuotantoalueeksi. Kalakantojen vahvistaminen edellyttää kuitenkin nousuesteiden ohitusta, kotiutusistutuksia ja virta-alueiden kunnostamista. Vehkajoen alin nousueste Töytärinkosken säännöstelypato muutettiin pohjapadoksi vuonna 2014, jonka jälkeen taimenet ovat päässeet nousemaan Myllykylän padolle saakka ja myös lisääntyneet padon alapuolisessa Myllykoskessa. Myllypadon nousuesteen poistaminen

mahdollistaa taimenten ja muiden merellisten nousukalojen pääsyn Vehkajoen keski- ja yläosan koskiin, joista osa on myös kunnostettu.

Muut

Myllykosken kalatie rakennetaan mahdollisimman luonnontilaisen näköiseksi ja maisemalliset seikat huomioiden. Suurin muutos tapahtuu myllypadoon ja pohjapadon välisellä osuudella, johon kivetään koski. Tämä alue vesittyy kokonaisuudessaan ainoastaan isoilla virtaamilla. Sen sijaan pohjapadon yläpuolisen altaan vedenpinta pysyy virkistyskäytön kannalta halutulla tasolla myös alivirtaamilla.

Suunnitelma on laadittu niin, että nykyinen kulttuurihistoriallisesti arvokas pato jää paikoilleen ja siihen tehtävät muutoksen mahdollisimman pieniksi.

Hankkeen vaikutuksen eliöstöön rajautuvat toimenpidealueelle, jonka pinta-ala on noin 1 200 m². Toimenpidealueella joen pohja on louhittua kalliota, jonka päällä on erikokoista louhintakiveä. Lisäksi töiden aikana kosken rannoilla joudutaan liikkumaan raskailla työ- ja maansiirtokoneilla, mistä aiheutuu vaurioita ranta-alueille ja kasvillisuudelle.

Vesienhoitosuunnitelma

Vehkajoen tilaa parantaviksi toimenpiteiksi vesienhoidon toteutuksessa on merkitty maatalouden hajakuormituksen vähentäminen sekä virtavesien elinympäristökunnostukset ja Myllykylän nousuesteen poisto.

Hankkeen hyödyt ja menetykset

Hyödyt

Hankkeen myötä kalat ja muut vesieliöt pääsevät nousemaan Vehkajoen yläosalle sekä pääuomaan laskeviin sivujokiin. Tästä seuraa merkittävä lohikalojen tuotantopinta-alan lisäys verrattuna nykytilanteeseen. Myllykylän nousuesteen poisto on myös vesipuidedirektiivin (VPD) toteutuksessa merkitty toimenpiteeksi, joka osaltaan vaikuttaa Vehkajoen tilaluokan paraneamiseen. Pohjapato tasaa yläpuolisen vesialueen vedenkorkeuksien vaihtelun ja poistaa säännöstelytarpeen.

Menetykset

Vesirakentaminen aiheuttaa tilapäistä veden samentumista ja kiintoainepitoisuuksien nousua.

Pohjapadon kiinnittämiseen tarvitaan maa-aluetta, joka ei ole hakijan hallinnassa.

Tarkkailu

Vehkjärven osakaskunta asettaa pohjapadon yläpuolelle jatkuvatoimisen vedenkorkeusaseman, jonka avulla yläpuolisia vedenkorkeuksia tarkkailaan vähintään kolmen vuoden ajan. Vedenkorkeustiedot toimitetaan Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja säilytään myös hakijalla.

Hankkeen vaikutuksia vedenlaatuun tarkkaillaan kahdella havaintopaikalla, jotka sijoittuvat hankealueen yläpuoliselle virtapaikalle Sahakosken sillan kohdalle ja noin 200 m hankealueen alapuolelle. Mikäli töistä aiheutuu esimerkiksi voimakasta samentumista, tarkkailua suoritetaan myös noin 1 200 m hankealueen alapuolella.

Vesinäytteet otetaan noin viikko ennen töiden alkamista, töiden aikana kerän viikossa ja noin viikko töiden lopettamisen jälkeen. Tutkittavat suureet ovat kiintoaine, sameus, pH, väri ja sähkönjohtavuus. Tulokset toimitetaan valvovalle viranomaiselle. Vesistö tarkkailun päätyttyä tuloksista laaditaan yhteenveto, joka toimitetaan Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Haminan kaupungin ympäristöviranomaisille.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa ja Haminan kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 17.12.2018. Kuulutus on erikseen lähetetty asiakirjoista ilmeneville asianosaisille.

Kuulutus ja hakemuksen keskeinen sisältö on julkaistu aluehallintoviraston internet-sivulla osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 6 §:n mukaisesti pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnot Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen patoturvallisuusviranomaiselta, Museovirastolta, Kymenlaakson museolta, Haminan kaupungilta ja Haminan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta.

LAUSUNNOT

1) Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on 12.12.2018 antamassaan lausunnossa todennut, että Myllykosken padon alapuolella on vuonna 2009 havaittu luontodirektiivin liitteen IV (a) lajin kirjojokikorento. Kunnostustyö

on suunniteltava ja toteutettava siten, että työstä aiheutuu mahdollisimman vähän veden samentumista, jotta lajin elinympäristöä ei heikennetä.

2) Kainuun elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen patoturvallisuusviranomaisen on 10.12.2018 antamassaan lausunnossa katsonut, että hakemuksessa kuvatuista Vehkajoen Myllykosken kalatien patorakenteista ei aiheudu vaaraa eikä patorakenteita ole tarpeen luokitella patoturvallisuuslain (494/2009) 11 §:n mukaiseen luokkaan. Luokittelematto- maankin patoon sovelletaan kuitenkin, mitä patoturvallisuuslain 15 §:ssä säädetään padon kunnossapidosta, 16 §:ssä padon käytöstä, 24 §:ssä onnettomuuksien ehkäisemisestä ja 6 luvussa näiden säännösten valvonnas- ta.

3) Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kala- talousviranomaisen on 11.1.2019 antamassaan lausunnossa katsonut, että Vehkajoella on hyvät edellytykset vaelluskalakantojen palautukselle. Joella on tehty 2000-luvulla johdonmukaisesti ja kattavasti toimia vaellus- kalakantojen, erityisesti meritaimenen, palauttamiseksi. Lähes kaikki mer- kittävimmät koskialueet on kunnostettu ja alin vaelluseste, Töytärinkosken pato, on poistettu. Vuodesta 2017 asti on Vehkajoen vesistöön kotiutettu Viipurinlahteen laskevasta Mustajoesta peräisin olevaa taimenkantaa.

Kalatien rakentaminen Vehkajoen Myllykoskeen on erittäin tärkeää. Kala- tien rakentaminen mahdollistaa mereen vaeltavan taimenkannan syntymi- sen Vehkajoen vesistöön. Pohjapatomaisen kalatien kautta voivat kaikki keskeiset kalalajit nousta padon yläpuoliseen vesistöön. Paikallisen tahon rooli luvanhakijana on osoitus vahvasta paikallisesta sitoutumisesta hank- keeseen, mitä kalatalousviranomaisen pitää positiivisena.

4) Museovirasto on 17.12.2018 antamassaan lausunnossa todennut, että kalatiesuunnitelma sisältää perustiedot alueen kulttuuriympäristökiteijöistä. Myllykosken kalatiehankkeen vaikutusalue ulottuu ylävirtaan päin aina Sa- hakosken alueelle asti, minne on tehty hankekartalla merkintä ”Sahako- sen kynnyksen, Vaikutusalueen yläraja”. Museoviraston saamien tietojen mu- kaan merkinnällä tarkoitetaan hankkeen laskennallista vaikutusaluetta, ei- kä kyseessä ei ole siten uusi rakenne. Museovirasto on todennut, että ”kynnyksen” alueella sijaitsee Myllykylän Sahakosken (mahdollinen mui- naisjäänös, muinaisjäänösrekisterin idnro 1000018584) mahdollinen his- toriallinen myllynpaikka. Mikäli alueella tullaan tekemään tulevaisuudessa kalataloudellisia kunnostuksia, on syytä varautua arkeologiseen tark- kuusinventointiin ja hankkeesta tulee pyytää lausunto museoviranomaisil- ta.

Myllykosken hankealueelta ei tunneta maa- ja vesialueiden kiinteitä mui- naisjäänöksiä eikä hankealueella ole tehty systemaattisia arkeologisia tarkkuusinventointeja. Museovirasto ei kuitenkaan esitä lisäselvityksiä kult- tuuriperinnön osalta, sillä hanke on kooltaan pieni. Ei ole todennäköistä, et- tä alueelta löytyisi ennestään tuntemattomia kiinteitä muinaisjäänöksiä.

Museovirasto esittää hankkeen lupaehtoihin seuraavaa kohtaa: Mikäli töiden yhteydessä havaitaan kiinteän muinaisjäännöksen merkkejä (esim. nokista maata, kiveystä, esinelöytöjä tai hylky), on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja ilmoitettava asiasta Museovirastoon (Muinaismuistolaki 14 §). Tämä ilmoittamisvelvollisuus tulee saattaa myös maastossa työskentelevien tietoon.

5) Kymenlaakson museo on 11.12.2018 antamassaan lausunnossa katsonut, että Myllykosken teollisen ympäristön säilymisen kannalta on hyvä, että kalatie voidaan toteuttaa vanhan lohkokivipadon aukkojen avaamisella ilman kivirakenteiden muokkausta. Kalatiestä aiheutuvat maisemalliset vaikutukset kohdistuvat pääosin padon alapuolelle, ja Kymenlaakson museo korostaakin maisemointitöiden tärkeyttä tällä alueella.

6) Haminan kaupungin lupavaliokunta on 19.12.2018 antamassaan lausunnossa todennut, että se pitää kalatien toteuttamista erittäin tärkeänä joen ja kalaston kannalta, sillä Vehkajoki on vaelluskalajoki, jonne nousee merestä edelleen vaellussiikaa, meritaimenta, vimpaa ja nahkiaista. Myllypato on ollut viimeinen nousueste. Kalatien rakentaminen mahdollistaa vaelluskalojen ja muiden kalojen pääsyn Vehkajoen keski- ja yläosan koskiin, joissa on jo aiemmin tehty paljon kalataloudellisia kunnostuksia.

Kalatie rakennetaan mahdollisimman luonnontilaisen näköiseksi, joten se lisää ennestään alueen maisemallisia arvoja. Rakennettavalla pohjapadolla saadaan suuri hyöty sen tasatessa yläpuolisen vesialueen vedenkorkeuksia ja poistamalla hankalaksi koetun säännöstelytarpeen. Pohjapato ei vaikuta patoaltaan nykyiseen keskiveden tasoon, eikä kiinteistökohtaisia vettymisvahinkoja synny. Työnaikaiset samentumis- ja muut vaikutukset jäävät lyhytkestoisiksi, joten työn toteutuksen aikataululle ei ole erityisiä esteitä. Lupavaliokunta on puoltanut lupahakemusta ja pitää hanketta erittäin hyvänä.

MUISTUTUS

7. AA (kiinteistö x) on 15.12.2018 päivätyssä muistutuksessaan tuonut esille seuraavia asioita kalatien alaosan osalta:

- Vaikuttaako rakentaminen rantaan? Joudutaanko esimerkiksi puita poistamaan?
- Vanhan padon yläpuolelle itärannalle muodostuu pitkä rantakivikko ja kivikossa vettä on vain pienellä uralla.
- Haittana on käsitelty ainoastaan padon kiinnityskohtaa.
- Arvio maan arvosta on alentava, sillä suurin osa maasta on jo tonttikäytössä.
- Mitä mahdollisia rajoitteita tulee jokialueen rantojen käytölle padon yläpuolelle?

- Tonttien kannalta välittömässä läheisyydessä kulkee jäte- ja raakavesiputket.
- Veden korkeuden määrittely ei ole vakuuttava. Mitä tarkoitetaan kylän ilmoittamalla veden korkeudella?
- Padon vuotaminen on kunnan huolimattomuutta, eikä sillä ole mitään tekemistä veden korkeuden määrittelyssä.
- Tietävästi alueella ei ole kunnollisia mittakeppejä.
- Pohjapato on 50 m pitkä, joten veden korkeudenvaihtelulla on alueella paljon pienempi merkitys kuin Töytäriellä.
- Onko padolla siltaa?
- Kuka maksaa padon ja kuka maksaa tulevaisuudessa koituvat kustannukset?
- Mihin perustuu se, että pato tasaa vedenkorkeuksien vaihtelua?
- Mitkä ovat mahdolliset muut kustannukset ja haitat? Niiden kustannuksista ei ole annettu tietoa.
- On kohtuutonta vaatia maanomistajalta yksilöityjä vaatimuksia, kun suunnittelu on kesken.
- Suunnittelussa ovat mukana vain kalamiehet, vaikka hankkeella on muitakin vaikutuksia (kuin vain kalastovaikutuksia).

Vaatimuksina **AA** on muistutuksessaan tuonut esille seuraavia asioita:

- Nykyisen ja tulevan padon väliin itärantaan muodostuu 50 m pitkä kivikko, mikä poistaa rantatontin. Alue on hyvää rakennusmaata, jossa on kunnallistekniikka noin 50 m:n päässä. Vastaranta on kokonaan asuinkäytössä. Puutarhamainen tontti on välittömästi käyttöön otettavissa. Korvausvaatimus tästä edunmenetyksestä on **x** euroa.
- Muistuttaja haluaa saada varmuuden siitä, ettei patorakentamisella ole mitään rajoitteita muille hänen omistamilleen maa-alueille.
- Veden korkeudesta on sovittava näkyvin korkeusmerkein padon yläpuolella.
- Jos vanhan padon alapuolella tapahtuu muutoksia puistossa ja rannassa, niistä on sovittava erikseen tai korvattava kertakaikkisella korvauksella. Korvausvaatimus on **x** euroa.
- Itärannan puolella tapahtuvan rakentamistöiden aikaisen rannankäytön osalta korvausvaatimus on **x** euroa + arvonnäkövero 24 % eli yhteensä **x** euroa.
- Hakija ja suunnittelija eivät ole kiinnittäneet huomiota muuhun kuin kaloihin, ja maanomistaja on joutunut väkisin mukaan asiaan. Asiaan perehtymisen ja mahdollisten toimenpiteiden edellyttämän työajan osalta korvausvaatimus on **x** euroa + arvonnäkövero 24 % eli yhteensä **x** euroa.

HAKIJAN SELITYS

Hakija on 29.1.2019 antamassaan selityksessä vastannut muistutukseen, että suunnittelun aikana kalatien rakentamisesta on käyty neuvotteluja muistuttajan kanssa kahdesti. Muistuttajalta ei ole saatu suostumusta, sillä

hän olisi halunnut liittää hankkeeseen alapuolisen Töytärinkosken pohjapadon korjauksen. Töytärinkosken pohjapato on Haminan kaupungin ajama hanke, johon osakaskunta ei voi vaikuttaa.

Pohjapadon harja on tarkoitus kiinnittää itärannalta muistuttajan omistaman tilan Jaakkola rantaan, noin 35 m ylävirtaan. Pohjapadon kiinnittämiseen ja eroosiosuojaukseen tarvittavan maa-alueen koko on 40 m², ja se rajautuu paikallistien ja rannan väliselle kaistaleelle. Kyseiselle muistuttajan omistamalle maa-alueelle osakaskunta on hakenut pysyvää käyttöoikeutta. Muilta osin rakennustyöt tehdään kokonaisuudessaan Vehkjärven osakaskunnan omistamalla vesialueella. Kalatien rakentaminen ei vaikuta ainakaan alentavasti tilan Jaakkola arvoon, koska pohjapato lisää yläaltaan virkistyskäyttöarvoa. Pohjapato ei myöskään estä tilalle rakentamista, mikäli muistuttaja saa siihen myöhemmin rakennusluvan.

Kalatien rakentamiseen tarvittavan maa- ja kiviaineksen tuonti sovitaan erikseen maanomistajien kanssa ennen töiden aloitusta. Mikäli muistuttajan kanssa ei päästä asiasta sopimukseen, voidaan rakentaminen tehdä kokonaan länsirannan kautta. Tällöin muistuttajan maa-alueilla ei tarvitse liikkua koneilla eikä kaataa puuainesta rannalta. Padon rakentamisesta ei synny mitään rajoitteita muistuttajan maa-alueen käytölle.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Vehkjärven osakaskunnalle luvan pohjapadon, luonnonmukaisen kalatien ja myllypadon alapuolelle suunnitellun kiinteän kynnyksen sekä myllypadon yläkanavan tulva-aukkojen rakentamiseen kiinteistöillä 75-876-4-0, 75-419-3-2 ja 75-419-4-29 Myllykoskessa Vehkajoessa Haminan kaupungissa lupahakemuksen, 3.10.2017 päivätyn ja 19.9.2018 päivitetyn Vehkajoen Myllykosken kalatiesuunnitelman ja kalatiesuunnitelman liitteenä olleen teknisen yleissuunnitelman mukaisesti.

Aluehallintovirasto myöntää Vehkjärven osakaskunnalle pysyvän käyttöoikeuden hanketta varten tarvittavaan alueeseen (40 m²) kiinteistöllä Jaakkola 75-419-4-29. Aluehallintovirasto määrää hakijan maksamaan käyttöoikeudesta lupamääräyksestä 8 ilmenevän korvauksen.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

Rakenteet

1. Pohjapato, luonnonmukainen kalatie ja tulva-aukot on rakennettava 8.9.2015 päivättyjen ja 19.9.2018 muutettujen suunnitelmapiirustusten (mittakaavat 1:250 ja 1:100) mukaisesti.

Myllypadon alapuolelle suunniteltu kiinteä kynnys on rakennettava 19.9.2018 päivätyn Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen laatiman hakemuksen täydennyksen liitteen 2 asemapiirroksen mukaisesti.

Kalatien rakenteisiin voidaan Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymällä tavalla tehdä vähäisiä muutoksia, jotka eivät aiheuta haitallisia vaikutuksia vesistöissä eivätkä muutoinkaan loukkaa yleistä tai yksityistä etua.

Olemassa olevan Myllypadon puiset setit poistetaan.

Töiden suorittaminen ja kunnossapito

2. Luvan saajan on selvitettävä työalueella mahdollisesti olevat johdot ja kaapelit. Työt on toteutettava niitä vaurioittamatta.
3. Mikäli töiden yhteydessä havaitaan kiinteän muinaisjäännöksen merkkejä (esim. nokista maata, kiveystä, esinelöytöjä tai hylky), työ on muinaisjäännöksen kohdalta keskeytettävä heti ja asiasta ilmoitettava Museovirastoon.
4. Rakennustyöt on tehtävä siten ja sellaisena pienen virtaaman aikana, että vesistölle ja sen käytölle sekä vesiluonnolle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä eikä vettä tarpeettomasti padoteta tai samenneta.
5. Luvan saajalla on oikeus tehdä vesialueelle ja rannoille tarvittavat väliaikaiset rakenteet ja työpadot, jotka on purettava töiden päätyttyä. Rakennuspaikalle kulkemisesta ja mahdollisista työmaateistä on sovittava erikseen maanomistajien kanssa.
6. Töiden valmistuttua rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.
7. Luvan saajan on huolehdittava pohjapadon ja kalatien kunnossapidosta asianmukaisesti.

Korvaukset

8. Luvan saajan on maksettava kertakaikkisena korvauksena käyttöoikeudesta x eur/m² eli yhteensä x euroa kiinteistön Jaakkola (75-419-4-29) omistajalle.

Korvaukset on maksettava ennen töihin ryhtymistä ja viimeistään vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Korvauksille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa eräpäivästä lukien. Viivästyskoron määrä on kulloinkin voimassa oleva korkolain mukainen viitekorko lisättyinä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

9. Töiden suorittamisesta aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetys, on viivytyksettä korvattava vahinkoa kärsineelle.

Jos hankkeesta aiheutuu edunmenetyks, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu ja josta luvan saaja on vesilain säännösten mukaisesti vastuussa, eikä asiasta sovita, voidaan edunmenetyksestä vaatia tämän ratkaisun estämättä korvausta hakemuksella aluehallintovirastossa.

Tarkkailu

10. Luvan saajan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia vedenkorkeuteen pohjapadon yläpuolella Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen kanssa sovitulla tavalla.

Luvan saajan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia vedenlaatuun vesinäyttein. Vesinäytteet otetaan ennen töiden alkua, töiden aikana kahden viikon välein ja töiden päätyttyä kahdelta havaintopaikalta, jotka sijoittuvat hankealueen yläpuoliselle virtapaikalle Sahakosken sillan kohdalle ja noin 200 m hankealueen alapuolelle. Vesinäytteistä analysoidaan ainakin kiintoaine, sameus, pH, väri ja sähkönjohtavuus. Vesinäytteiden tulokset raportoidaan Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle sekä Haminan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Edellä mainittu vastuualue voi tarvittaessa muuttaa tarkkailuja edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta tai aiheuta kohtuuttomia lisäkustannuksia.

Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

11. Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä kolmen vuoden kuluessa ja hanke on toteutettava olennaisilta osin viiden vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa ja myönnetty käyttöoikeus raukeavat.

Ilmoitukset

12. Töiden aloittamisesta on vähintään 30 vrk aiemmin ilmoitettava kirjallisesti Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Haminan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä tarkoituksenmukaisella tavalla asianomaisille maa- ja vesialueen omistajille.
13. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Haminan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Perustelut

Hankkeesta saatava hyöty

Vehkakosken vaellusesteen poistaminen on yleisen tarpeen vaatima. Vehkajoen alin nousueste Töytärinkosken säännöstelypato on muutettu pohjapadoksi vuonna 2014, jonka jälkeen taimenet ovat päässeet nousemaan Myllypadolle saakka. Taimenet ovat lisääntyneet Töytärinkoskessa ja Myllypadon alapuolisessa Myllykoskessa. Myllypadon nousuesteen poistaminen mahdollistaa taimenten ja muiden merellisten nousukalojen pääsyn Vehkajoen keski- ja yläosan koskiin, joista osa on myös kunnostettu. Vehkjärvelle on vuonna 2014 toteutettu pohjapato ja sen alapuolelle teko-koski kalojen lisääntymisalueeksi. Vehkajoen keskiosalla on tehty laaja kalataloudellinen kunnostus vuonna 2010. Kunnostusalueeseen sisältyi seitsemän koskea. Kunnostuksia on tehty myös Vehkajokeen laskevassa Mustajoessa vuonna 2015. Kunnostusten tavoitteena on ollut palauttaa peräatut kosket mahdollisimman luonnontilaisiksi, jotta ne toimisivat kalojen lisääntymis- ja poikastuotantoalueen.

Hanke on Valtioneuvoston periaatepäätöksenä 8.3.2012 annetun kansallisen kalatiestrategian mukainen ja Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman 2016–2021 tavoitteiden mukainen.

Hanke parantaa äärimmäisen uhanalaisen taimenen elinympäristöä, poikastuotantoa ja vaellusmahdollisuuksia sekä lisää Vehkajoen monimuotoisuutta. Hanke mahdollistaa myös muiden kalojen ja vesieliöiden siirtymisen Myllypadon ohi sekä vaikuttaa myönteisesti Vehkajoen ekologiseen tilaan. Hanke parantaa osaltaan kalakantojen hoidon ja kalastuksen edellytyksiä Vehkajoessa.

Hankkeella estetään patoaltaan kuivuminen alivirtaamalla ja alennetaan tulvakorkeuksia nykyisestä.

Hankkeella ei ole vaikutusta patoturvallisuuteen eikä tulvariskien hallintasuunnitelmiin.

Hankkeesta aiheutuvat menetykset

Kalatien, pohjapadon ja tiiviin kynnyksen rakentaminen aiheuttavat vesistöissä tilapäistä samentumista. Kiintoainekuormitusta rajoitetaan lupamääräyksellä 4. Myönnetystä käyttöoikeudesta maksetaan korvauksia lupamääräyksen 8 mukaisesti.

Aluehallintovirasto on velvoittanut luvan saajan korvaamaan vesilain perusteella ne edunmenetykset, jotka aiheutuvat pysyvän käyttöoikeuden myöntämisestä hanketta varten tarvittavaan osaan maa-alueetta. Korvaus on määrätty alueen pinta-alan perusteella. Edunmenetyksen määrä on 3 eur/m².

Luvan myöntämisen edellytykset

Hankkeesta yleisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Hanke ei vaaranna yleistä terveydentilaa eikä turvallisuutta, ei aiheuta vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteisiin tai vesiluontoon eikä huononna paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja.

Hankkeen mukaiset rakennelmat sijoittuvat pääasiassa hakijan vesialueelle. Hankkeella ei ole haitallisia vaikutuksia maa- ja vesialueiden omistajille tai muille vesiympäristöön liittyvien etujen tai oikeuksien haltijoille.

Hanke ei ole ristiriidassa alueen kaavoitustilanteen kanssa tai vaikeuta kaavan laatimista. Hanke ei ole luonnonsuojelulain, jätelain, maankäyttö- ja rakennuslain, patoturvallisuuslain tai muinaismuistolain vastainen.

Käyttöoikeuksien myöntäminen

Pohjapatoa varten tarvittava käyttöoikeus maa-alueeseen kiinteistön Jaakkola (75-419-4-29) osalta voidaan myöntää vesilain 2 luvun 13 §:n perusteella, sillä 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyt edellytykset vesitaloushankkeelle täyttyvät ja hakija hallitsee vähintään puolta hankkeessa tarvittavasta alueesta. Lisäksi myönnetty käyttöoikeusalueen ala on vähäinen kyseessä olevan kiinteistön pinta-alaan nähden eikä hankkeesta aiheudu huomattavaa haittaa alueen omistajan muun alueen tai omaisuuden käyttämiseksi. Käyttöoikeusalue sijaitsee ranta-alueella ja rajautuu yleiseen tiehen, joka käyttöoikeusalueen tuntumassa kulkee rannan suuntaisesti. Rannan ja yleisen tien välinen etäisyys on karttatarkastelun perusteella enimmillään noin 10 m. Aluehallintovirasto katsoo, että tien läheisyys rajoittaa jo nykyisellään käyttöoikeusalueen käyttöä. Edellä mainitut asiat huomioon ottaen aluehallintovirasto katsoo, että perusteet käyttöoikeuden myöntämiseen ovat olemassa.

Sovelletut säännökset

Vesilain (587/2011) 2 luvun 13 §, 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2) kohta, 5, 6, 7, 10 ja 11 §

Lausuntoihin ja muistutuksiin vastaaminen

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen lausunnosta aluehallintovirasto toteaa, että lausunnossa esitetty vaatimus on otettu huomioon lupamääräyksessä 4.

Kainuun elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen patoturvallisuusviranomaisen lausuntoon viitaten aluehallintovirasto on antanut lupamääräyksen 7, joka koskee kalatien ja padon kunnossapitoa. Muilta osin aluehallintovirasto katsoo, että patoturvallisuusviranomaisten vaatimukset täyttyvät patoturvallisuuslain (494/2009) säännösten kautta.

Museoviraston lausunnossa esitetty vaatimus kiinteisiin muinaisjäänneksiin liittyen on otettu huomioon lupamääräyksessä 3.

Kymenlaakson museon lausunnosta aluehallintovirasto toteaa, että se on ottanut huomioon lausunnossa esitetyn vaatimuksen maisemointitöihin liittyen lupamääräyksessä 6.

Muistuttajan 7) AA vaatimukseen aluehallintovirasto vastaa seuraavasti. Kalatien rakentaminen ei estä tilalle Jaakkola rakentamista. Edellä mainittu tila säilyy hankealueella edelleen rantaan rajautuvana kiinteistönä, vaikkakin pohjapato kiinnittyy joen itärannalla muistuttajan kiinteistölle ja itärantaan tulee kalatierakenteeseen kuuluvaa kivetystä. Pohjapadon ylittävä kalatie ja siten veden pääasiallinen kulkureitti on suunniteltu padon itäosalle eli Jaakkolan tilan puolelle. Näin ollen aluehallintovirasto jättää muistuttajan korvausvaatimuksen rantatontin menetyksestä tutkimatta. Aluehallintovirasto on myöntänyt hakijalle pysyvän käyttöoikeuden 40 m² suuruiselle alueelle Jaakkolan tilalla. Sitä koskien aluehallintovirasto on antanut lupamääräyksen 8.

Vedenkorkeuden mittaamista koskevaan vaatimukseen aluehallintovirasto vastaa, että se on ottanut vaatimuksen huomioon lupamääräyksessä 10.

Muistuttajan työnaikaisesta rannankäytöstä vaatima korvausvaatimus jätetään tutkimatta, sillä rakentamistyöt voidaan tehdä Vehkajoen länsirannalta eli muistuttajan omistaman kiinteistöön nähden vastarannalta, mikäli sopimukseen muistuttajan rannan käytöstä ei päästä.

Muistuttajan vaatimuksen oman työaikansa korvaamisesta aluehallintovirasto jättää tutkimatta ja viittaa tältä osin vesilain 13 luvun 9 §:n luetteloon vesilain mukaan korvattavista edun menetyksistä.

Edunmenetyksistä aiheutuvat korvaukset aluehallintovirasto on ottanut huomioon lupamääräyksissä 8 ja 9.

Aluehallintovirasto ottaa annetut lausunnot ja muistutuksen huomioon lupaparatkaisusta, lupamääräyksistä ja perusteluista ilmenevällä tavalla.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 5 020 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Käsittelymaksu määräytyy aluehallintovirastojen maksuista vuodelle 2018 annetun valtioneuvoston asetuksen (997/2017) ja sen liitteenä olevan maksutaulukon mukaisesti. Asetusta sovelletaan vuonna 2018 vireille pantuihin hakemuksiin. Maksutaulukon mukaan kalatietä koskevan hakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 5 020 euroa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Vehkjärven osakaskunta
Haminan kaupunki
Haminan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen
Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, patoturvallisuusviranomainen
Suomen ympäristökeskus
Museovirasto
Kymenlaakson museo

Ilmoitus päätöksestä

Listan dpoESAVI-10562-2018 mukaan.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja internetissä

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Haminan kaupungin virallisella ilmoitustaululla.

Päätös julkaistaan aluehallintoviraston internetsivuilla osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

MUUTOKSENHAKU Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite Valitusosoitus

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Ville Salonen ja esitellyt ympäristöylikontrollin tarkastaja Merilin Vartia.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **8.4.2019**.

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot

käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs
postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa
puhelin:	029 56 42780
faksi:	029 56 42760
sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.